שניה עלה וכיבש יהויקים: וכן בשניה ושניה

במוצאי שביעית מי משכחת לה מכדי בית

שני כמה קם ארבע מאה ועשרים ארבע

מאה תמניא יובלי ארבסרי תרי שבוע פשו

להו שית הוה ליה בשיתא בשבוע הא מני

רבי יהודה היא ידאמר שנת חמשים עולה

לכאן ולכאן אייתי תמניא מתמניא יובלי והני

שית הוי ארביםר אישתכח דבמוצאי שביעית

חרוב אי ר' יהודה בראשונה לא משכחת לה

דתניא שבעה עשר יובלות מנו ישראל

משנכנסו לארץ ועד שיצאו ואי אתה יכול

לומר משעה שנכנסו מנו שאם אתה אומר כן

נמצא בית חרב בתחילת יובל ואי אתה מוצא

בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר

אלא צא מהם שבע שכיבשו ושבע שחילקו

ואתה מוצא בארבע עשרה שנה אחר אשר

הוכתה העיר ואי רבי יהודה אייתי שבסרי

משבסרי יובלי שדי אהני הוה ליה בתלתא

בשבוע הגך שני דאגלינהו סנחריב עד דאתא

ירמיה אהדרינהו לא קחשיב להו איבעית

אימא לעולם רבנן וכי קתני וכן בשניה אשארא

הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי משמרתו

של יהויריב בשניה מי הואי והתניא יארבע

משמרות עלו מן הגולה ידעיה וחרים

פשחור ואימר עמדו נביאים שביניהם וחלקום

לכ"ד משמרות בללום ונתנום בקלפי בא ידעיה ונמל חלקו וחלק חביריו שש

והיינו דאמרי׳ שנה שניה כיבש יהויקים: ארבע מאה ועשרים.

שלמין לבד שנה שחרב בו: הוה ליה בשיתא בשבוע. כלו ת"כ שנים

ובשביעית עלמה חרב: שנת המשים עולה. לשנת יובל והיא תחילת

יובל הבא הלכך לר' יהודה לא הוי בכל יובל אלא מ"ט שנים: אי כר'

יהודה. מוקמת לה להא דר' יוסי

בראשונה לא משכחת דחרב בית

ראשון במולאי שביעית: י"ז יובלות.

נפקי מקראי דכתיב (מלכים א ו) ויהי

בשמונים שנה וארבע מאות שנה וגו׳

דל ארבעים דמדבר אשתכח דנכנסו

לארץ קודם בנין הבית ארבע מאות

וארבעים ובית ראשון עמד ת"י הרי

מח"נ הרי י"ז יובלוח של חחשים:

ואי אתה יכול לומר משעה שנכנסו.

לארך מנו שמיטין ויובלות דא"כ בית

חרב בתחילת היובל כלומר בשנת

היובל עלמה דהא ליכא למימר שלא

חרב עד חמשים ואחת דא"כ לא

מיתוקמה שמעתין דכי מדלית שבע

שכיבשו ושבע שחילקו משכחת חורבן

בשנת ל"ז של יובל והיינו שניה

לשמיטה ואנן בעינן במולאי שביעית

הלכך אתפרש לן האי תחילת היובל

שנת היובל עלמה ואי אתה מולא שיהא יובל בי"ד שנה אחרי אשר

הוכתה העיר כדכתיב ביחוקאל

וסי מו: לא מהן שבע שליבשו ולו'.

ולא מנו שמיטין ויובלות עד לאחר י"ד

און ואין אתה מולא שנת היובל און עדן י"ד

שנה בן אחר שהוכתה העיר וכדתריץ רבינא

לעיל [ע״ה] דכי מדלית י״ד מחמשים פשו

להו תלתין ושית אשתכח דבשנת

שלשים ושש חרב הבית והיא מולאי

לשביעית ושנת היובל בי"ד שנה לבד

משנת החורבן ואי הך דר' יוסי לעיל

ושסן אליבא דר׳ יהודה אייתי שבסר שנין

משבסר יובלי שדי אהני כלומר שדינהו

על היובלות ודל י"ד מהנך שבסרי לשבע שכיבשו וז' שחילהו פשו להו

תלת אשתכח דבג' בשבוע חרוב: ומשני הנך פלח שנין דאגלינהו

סנחריב עד דאתא ירמיה ואהדרינהו כו'. כלומר הנך שלש שנים שלר

נדרים סח.], כ) תענית כו., ג) ע' בשו"ת רלב"ח סי' קמג, ד) תוס' ד"ה אלא. שייך קודם

ידרים מאו ב)

בעשרים וחמש שנה בְּצִשְׁרִים וְּחָמֵשׁ שְׁנְּה לְגְלוֹתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשְּׁנְה בֶּשְׁוֹר לְחֹדֶשׁ בְּאַרְבֵּע עֻשְׁרֵה שְׁנָה אַחֵר אֲשֶׁר הַבְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הִיוֹם הַנְּתָה הְיִתְה עְלִי זִי זְיְ וְיָבָא יחזקאל מ א

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ומשני וכו' ואע"ג דמתרלי' התם לא

מוסף רש"י

שאפי יהויריב ראש משמרות. שהיה נמקדש ראשון ראשון (משמרות, עולה. מו הגולה. לא ידחה עלה יהויריב, אלא כל משמרות אחריהן במקום משמר אחר, וששה דידעיה עושיו אותו ה'. להרבוח מברון, בן ארבעים שנה וגר׳. והיא היתה השנה השניה. נתעכבו במדבר שוב ושמונים שנה, הרי שבע נשתהו וממונים שנה, הרי שבע נשמהו לכיצוש (ובחים קיה). מדשבע כיבשו שבע חילקו. סברל בעלמל היל (שם). מדלא משכחת להו ארבע עשרה שנה וגר'. דלא מיתוקם קרא דכתיב ביחוקאל (לג) בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר שנה מתור משלי הפנחה העיד בראש השנה בעשור לחדש היה דבר ה' אלי וגו', ודרשינן (לעיל יב.) איזה היא שנה שראש השנה בעשור לחדש הוי שרחש השנה בעשור לחדש היי חומר זה יובל, ולא מנו שמיטין יוובלות אלא לאחר ירושה וישיבה, וכי אמרת דשנות כיבוש וחילוק י"ד היו ודלית כיבוש וחילוק י"ד היו ודלית להו ממנין היובלות, משכחת לה דחרב הבית בשנת ל"ו ליובל, והוה ליה שנת היובל ליובל, יהוה ליה שנת היובל שנת י"ד שנה אחר שהוכתה הייר, ואי לא משכחת לה, כילד ויהי בשמנים שנה וד' מאות שנה וגו' ויבו הבית לה'. מחות שנה וגו׳ ויפן הבית נהי, לא מהן מי שהיו במדבר, נמלא משבאו לארץ עד שנבנה הבית ארבע מאות וארבעים, והבית עמד ד' מאות ועשר הכי ח' מאות וחמשים, הרי י"ן יובלות מאות וחמשים, הרי י"ן יובלות שלימים, צא מהן י"ד שכבשו ושחלקו שלא מנו יובלות, נמצא בית חרב קודם השלמת היובל י״ד שנה (זבחים שם). מששה טלאים המבוקרין. גלא מוס, שלריך לנודקן שלא יהא נחס, שנרין לפרותן שנו יישם בהן מום ארבעה ימים קודם לשחיטה, ולהכי לריכין ששה שמא יארעו שני ימים טובים של ראש השנה בחמישי בשבת וילטרכו בכל יום שנים (מנחות מים כדי לשבח ולימים טובים של ראש השנה. אם אירעו ביחד, שיהא כדי להקריב שני תמידין ליום (שם). תנא בעלמא קאי. סימנא תגא בעדמא קאד. סימנה בעלמא נקט, כלומר האי דנקט ששה, לאו לשבת וב' ימים דר"ה דוקא קאמר, אלא אפילו כל ימות החול נמי בעיק בלשכה ו' טלאים כולן מבוקרין בלשכה ו' טלאים כולן מבוקרין ד' ימים קודם שחיטה, לבד יום השחיטה, שהיו שם בכל היתה משמרת ידעיה קודם לחרים ומשמרת חרים קודם לפשחור ושל פשחור לאימר: **חלקום לארבע ועשרים משמרות.** ולא היו יודעין כילד יום ששה ראויין ליטול איזו שנים מהן שירצה, כגון דביום חינוך הוו בה י"ב מבוקרים וחזר והכנים ידו ונטל איגרת וכן עד שש פעמים ובאותו סדר שעלו האיגרות בידו כך יו עשו אחריו אותן הכתובין באיגרות זו אחר זו: ימים קודם ונטלו ב' ביום

הוה דיה בשיתא בשבוע. פי' דמנין ת"כ שנים כלה נשית נשבוע והחורבו היה בשנת כ"א דהכי מוכחא סוגיא דלא חרב הבית בשניה עד שנת כ"א ובית ראשון שעמד ת"י שנים חרב בשנת עשר עלמו הכי מוכח כל הסוגיא נמלא בית חרב בתחילת יובל כלומר בשנת יובל עלמה דהחורבן בשנת

> :ת"י.רש"י הנך שנים דאגלינהו סנחריב. ול"ג תלת שנים כי טובא הוו שהרי זו מששה לחזקיהו עד יו שבעה

> עשר ליאשיהו שהחזירם ירמיהו הוא קרוב ש למאה שנה ועוד החשה רש"י על זה הלשון ושיבוש הוא:

> י) אלא צא מהם שבע שכיבשו וו' שחידקו. וישאר ל"ו ובאותה שנה חרבה העיר דהוי מולאי שביעי׳ ואי רבי יהודה אייתי שבקרי מי"ז יובלות הרי נ"ג שנה הוה ליה בתלתא בשבוע והוא הדין דמלי למיפרך לר׳ יהודה אם כן היכי משכחת קרא דיחוקאל יו היה בי״ד לחורבן:

> **הנך** שני ראגלינהו סנחריב עד דאתא ירמיהו ואהדרינהו לא קחשיב. והחזירם בי"ח ליאשיהו ומנה י"ד ליאשיהו דמלך ל"א וכ"ב דיהויקים ולדקיהו הרי ל"ו שנה ובשנת ל"ו חרבה וא"ת א"כ מאי קאמר בברייתא אם אתה אומר משנכנסו מנו נמצא בית חרב בתחילת יובל הא ליתא דכשגלו פסקו מלמנות יובלות וכשהחזירום החזירו למנות ולקדש ותו לא היה רק ל"ו שנה עד החורבן ואומר רבי דהחיא ברייתא אתיא כרבנן דאמרי דשנת נ׳ אינו ממנין שמיטין ולדידהו כשגלו יאן [נהי] נמי דלא מנו יובלות שמיטין מונין ומקדשין והיו מונין יובלות לקדש בו שמיטין דהכי איתא שילהי

מכילתין לא מנו יובלות אלא להדש שמיטין וא״כ כשהחזירום ירמיהו לא התחילו למנות תחילת היובל אלא לאותו חשבון עלמו שהיו מונין ולכך קאמר שאם מנו משנכנסו בית חרב בשנת יובל אבל לר' יהודה דאמר יבו שנת נ' עלמו ממנין השמיטין ובשנים שגלו העשרת שבטים לא היו מונין שמיטין ולא יובלות כלל וא"כ כשהחזירם ירמיה ונהג יובל הוצרכו לחזור ולהתחיל מניינם :

משמרתו

סנחריב עליהן כדכתיב (במלכים ב יז) ויעל מלך אשור (על כל) [בכל] הארץ ויעל שומרון וילר עליה שלש שנים ולא היה להם פנאי לחרוש ולזרוע ולא מנו שמיטין ויובלות לא קא חשיב להו. והאי דנקט עד דאתא ירמיהו אהדרינהו לאו דווקא דהא יותר מתשעים שנה היה מחזקיהו

שהגלה אותן סנחריב עד שהחזירן ירמיהו בימי יאשיהו אלא ה״ק חלת שני דאגלינהו סנחריב והיו באותו גלות עד שהחזירן ירמיהו 🛘 לא חשיב להו להנך שלש שנים כך שמעתי. והרבה חשובות בדבר חדא דכי מדלית חלת שני משכחת חורבן בשנת ארבעים וחשע והיא שביעית ואנן בעינן מוצאי שביעית ועוד י״ד שנה אחרי אשר הוכתה העיר דליהוי יובל לא משכחת לה והא ליכא למימר לר׳ יהודה לית ליה הך דרשא דהא קרא כחיב ולקמן ניג.ן לא משכחינן ז' שחילקו אלא מהך דרשא די"ד אחרי אשר הוכתה העיר הוה יובל ועוד קשיא לי היכי לא מדלינן אלא הנך תלת שני והאמרי׳ בפ׳ בתרא (לקמן לב:) משגלו שבט ראובן וגד בטלו היובלות עד שהחזירן ירמיהו ואע״ג דמתרלינן התם (א) מנו יובלות לקדש שמיטין האמת כם כמו לקקן פני) משבמי שמם למוכן את בשם יובלות כלל ועוד היאך יחכן ליטול שלש שנים לבדם אם כשעלה סנחריב עליהם כבר הני מילי לרבנן אבל לר' יהודה מוקמינן החם [לג.] דלא מנו יובלות כלל ועוד היאך יחכן להפסיק אותן שלש שנים ולחזור למניינם הראשון ולמנות י"ג י"ד לקדש יובל מנו י"ד בליובל ועלה עליהם שלש שנים היאך יחכן להפסיק אותן שלש שנים ולחזור למניינם הראשון ולמנות י"ג י"ד'. ומחוך הוויות אלו נראה בעיני דהאי מלת דכתב בספרים שיבוש הוא שנת החמשים ושלש דבע כרחך אז התחילו למנות א' ב' ג' ד'. ומחוך הוויות אלו נראה בעיני דהאי מלת דכתב בספרים שיבוש הוא ופירוש משובש היה ונכתב בספרים. והכי גרסינן הנך שני דאגלינהו סנחריב עד דאתא ירמיהו אהדרינהו לא חשיב ודותא נהט דכל אותן השנים שהיו בגלות לא חשיב רבי יהודה במנין שמיטין ויובלות וכדאמרי' בפרק בתרא [שם] אלא באותה שנה שחזרו בימי יאשיהו התחילו למנות ליובל ולא וחשוב מאותה שנה עד שנת הו החורבן וחמלא חשבונך סדור כמין חומר דבשנת שלשים ושש ליובל חרב הבית והיא מולאי שביעית ומשכחת ארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר הוה שנת היובל שהרי חזרו בשנת י"ח ליאשיהו כדכתיב (במלמם ב כב) דבשנת י"ח ליאשיהו נמצא הספר בבית המקדש ועל דברי הספר שלח המלך אל חולדה הנביאה ואמרי במגילה (דף יד:) היכי שבקיה לירמיהו ושדר לחולדה ואמריטן ירמיה לא הוה התם שהלך להחזיר עשרת השבטים ומנלן דהדור דכתיב [מ"ב כג] מה הציון הלו וגו' ודבר זה שפינה יאשיה את העבודת כוכבים באותה שנה היה וכך מנאתי בסדר עולם בי״ת ליאשיהו היה תחלת היובל ויאשיהו מלך ל״א שנה מי"ח עד ל"א כמה הוו ארבסרי וחד סרי ליהויקים ויהויכין וחד סרי ללדקיהו כדכתיב (במלכים ב כה) הרי שלשים ושש ואו חרב הבית ומיתוקמא שפיר כר' יהודה. כך הבנתי מלבי וישרה בעיני אבל לא שמעתיה ואחרי כן מלאתי ספר ישן מוגה שכתוב בו כן והודעתיו לרבותי וישרה בעיניהם 4: איבעים אימא לעולם אליבא דרבנן. אמרה ר' יוסי למילחיה ודקא קשיא לך לעיל הוה ליה בשיתא בשבוע: כי קסני וכן בשניה אשארא. אתשעה באב ומולאי שבת: עלו מן הגולה. בימי עורא: ידעיה חרים פשחור ואימר. שבמקדש ראשון

ד"ה הנך,

שינויי נוסחאות א] נ״ק, כּ] נדפו״ר אחר שנה, ג] ירמיהו בימי יאשיהו לא ו"m. דו נ"ל אלא. כו בס"ל ניתם המ"י, ו] כך עברו מחליו [מינת עשו נתחק] (ש"ח), ז] מון מ"ו (צ"ק), ק] תשעה (צ"ק), ע] נ"ל לצ"ו, י] שהיובל היה כו' (צ״ק), ילן ל״ק, יכן דאמר דשנת נ׳ (ש״מ),

רריוו ורשוח **וכן בשניה** בחורבז בית שני

ליובל ולמנותה שנה ראשונה של שבוע הבא: אי ברבי יהודה. מוקמת לה בראשונה לא משכחת לה לטעמא דחרב לא משבחות להדלטעמא דחוב במוצאי שביעית: דתניא י"ז יובלות מנו ישראל משנכנסו ארץ ועד שיצאו. דכתיב בשמנים שנה וארבע מארץ מצרים וגו' צא מהם מ' שנה שהיו במדבר נשארו ת״מ ועמד הבית ת״י הרי י״ז יובלות: נמצא בית חרב בתחלת יובל, י״ח ואי אתה שהיה יובל כמו שאמר בר״ה בעשור וגו': אלא צא מהם ז' שכיבשו וז' שחילקו. ר שביבשו זו שודיקו. כדמפרש לקמן דלא מנו ליובלות אלא לאחר י״ד שנכנסו לארץ ואתה מוצא "ד אחר שהוכתה העיר רהוה יובל: ואי ר' יאמר שנת נ' עולה לכאן ״ד שכיבשו ושחילקו פשו להו תלתא שני אישתכח יבתלת בשבוע חרב ואי אתה זל**ת שני.** אפיק להו כנגד הנך תלת שני דאגלינהו םנחריב עד דאתא ירמיה טמוויב עו האוגא יו טיוו ואהדרינהו כדגרסינן בפירקין בתרא (לג.) מלמד שירמיה החזירם דלא קא חשיב להו משום דלא הוו ישראל על אדמתם ולא מנו ליובלות עד שהחזירם דכתיב וקראתם , ררור בארץ לכל יושביה בזמז יבי דהאי דאגלינהו תלת שני לא אשכחן ליה בפירוש במקרא אלא סמכו על במקוא אלא סמכו על המקרא דכתיב [ויהי בשנה הרביעית למלך חזקיהו היא השנה השביעית להושע בן אלה מלך ישראל] עלה שלמנאסר מלך אשור על שומרון ויצר עליה וילכדה . מקצה שלש שנים [בשנת שש להני תלת שני דבמוצאי שביעית חרב (אבל אי אתה שביעיו וווב (אבל אי אווה מוצא לאחר י״ד שנה יובל לטעמא דרבי יהודה: אי בעי תימא לעולם לרבנן, מצית מוקמת לה וכן בשניה ודקא קשיא לך פש להו שית לאו ומוצאי שביעית אמרי וכן אלא אשארא בתשעה באב ובמוצאי שבת: ארבע משמרות עלו מן הגולה. עם

צזרא ותו לא]:

וכן
הרוא היינות היינות

יסדרן מי יעבוד אחר מי: כלנוס. שכתבו שם הכ"ד משמרות בכ"ד פתקין: ונסנוס בקלפי. וכוון ידעיה ברוח הקודש ועלתה איגרתו בידו

תום' ד"ה הגך שני בו' לא קא חשיב להו. גליון, קשה דא"כ מאי קאמר לעיל ואי אתה יכול לומר משנכנסו לארץ מנו מה לנו המחשבון קודם החזרת ירמיה הלא בהחזרה התחילו למנות והחשבון מכוון כדפ"ה ואמר ר"י דהא דאמר דהתחלו למנות כשירמיה החזירן היינו לרבי יהודה דוקא דכיון דאית ליה שנת נ' עולה לכאן ולכאן לא היו צריכין למנות יובלות דלדידיה אין יובל מבטל השמיטה דלעולם מ"ט לו' שמיטין ושנת נ' היא תחלת השמיטה לכן התחילו בחזרתן כי בגלותם לא היו צריכין למנות אבל לרבנן דאין שנת נ' מן המנין לפיכך בגלותם היו צריכין למנות יובלות לקדש שמיטין ולא הוצרכו להתחיל מנין אחר כשהחזירם שהרי

לא הניחו חשבונם הראשון ולדידהו אתיא הא דאמר לקמן בפ״ב לא מנו יובלות אלא לקדש שמיטין וכיון דלרבנן לא התחילו יא הוכוח הטבנם ההאטון לאירה אוגר אוה אה יאם בין כל אם לא החדרת אל אך שביטין כדובן לא החדרה מנין אחר כשהחזרים ריפה היה היה הולכים אחר מנינט הראשון ולפיבן לא מר הברייתא ואי אתה אומר מששה שנכנט מנו כר. הריי ז"ל. גליון צ"ע דרש"י פ" בפרק השולח בשביעית בזמן הזה ורבי היא דשביעית אינה נוהגת אלא בזמן שהיובל נהוג ומה שמנו יובלות לא היה אלא לקדש שמיטין וכיון דלא היו שמיטין מן התורה א"כ מנין דיובל לא היו כלום מן התורה למה לא התחילו מנין היובל כששבו י" שבטים: